

Schwarz-Schilling: Ambicija Dodika da otcijepi RS vodi u uništenje države BiH

Na konferenciji Bledski strateški forum u Sloveniji govorilo se između ostalog i o pitanjima integracije zemalja Zapadnog Balkana u EU. Taj skup je okupio ministre spoljnih poslova tih zemalja. No, upadljivo je malo bilo ministara spoljnih poslova iz zemalja članica EU, piše Christian Schwarz-Schilling u novom komentaru za Deutsche Welle.

Gost koji je svakako privukao najveću pažnju bio je Amerikanac Matthew Palmer kao novoimenovani specijalni izaslanik za Zapadni Balkan.

SAD su sada preuzele inicijativu i učinile prvi korak kako bi razdrmale EU – zaposlenu sopstvenim problemima – kako bi zemlje Zapadnog Balkana ponovo dovele za pregovarački sto i kako bi ih podstakle da pronađu istrinsko rješenje za nesuglasice koje postoje već skoro 20 godina. SAD ne žele da prepuste region ruskom uticaju

Zapravo je bio zadatak EU da energično radi na problemima regiona i evropskoj integraciji tih zemalja. Tokom 90-ih godina, kada su Bosna i Hercegovina a kasnije i Kosovo bile umiješane u užasne ratove, inicijativa SAD bila je ta koja je stvari na Balkanu izvela na pravi put.

Iskustvo nam je pokazalo da su samo ona rješenja, koja su bila usaglašena između Amerike i Evrope, uspješna i trajna. Sve dosadašnje akcije Brisela bile su previše razvodnjene i nisu zaista vodile ka cilju. Zato bismo Sjedinjenim Američkim Državama trebali biti zahvalni na ovoj inicijativi, iako se to nekim Evropljanima sigurno ne dopada.

Jedan dobar poznavalac regiona, profesor Daniel Serwer, rekao je da predsjednik Trump pred predsjedničke izbore sljedeće godine hoće da uknjiži još jedan uspjeh – po pitanju zastoja u rješavanju problema između Srbije i Kosova. Smatra se i da SAD ne smiju da region tek tako prepuste ruskom uticaju, koji je postao vrlo jak.

Svi su složni da je fokus Matthewa Palmera na Kosovu. Diskusija o opasnoj „razmjeni teritorija” između Kosova i Srbije, sa katastrofalnim posljedicama po Bosnu i Hercegovinu i druge zemlje regiona, poslije berlinske konferencije o Zapadnom Balkanu krajem aprila uklonjena je sa dnevnog reda.

Ja sam odavno energično upozoravao na opasnost od novog povlačenja granica prema etničkim mjerilima. Nadam se da je sada jasno da se ta čvrsta pozicija međunarodne zajednice podudara sa mirovnim sporazumima. Palmer se o tome još nije decidirano izjasnio. No, i pored toga, nosi poruku da SAD na Balkanu ne žele monoetničke, već „građanske” države. To se slaže sa evropskom linijom i stavom Njemačke.

Evropa ne može da bude jasna po pitanju BiH

Zar Evropska unija sada ne bi trebalo da preuzme inicijativu i imenuje specijalnog opunomoćenika upravo za razgovore između Prištine i Beograda, opunomoćenika koji bi bio nadležan i za region Zapadnog Balkana? To bi bilo dosljedno. Zar nije vrijeme da se srpskoj manjini koja živi na Kosovu da sopstveni glas, a ne samo da se čeka da Beograd bude jedini koji govori u ime tih Srba?

Predsjednik Srbije Aleksandar Vučić se upravo sreo sa senatorima SAD Ronom Džonsonom i Krisom Marfijem. Republikanac Džonson je ekspert za bezbjednosna pitanja u državi i inostranstvu – i to je dobar signal. Tu bi EU trebalo da što prije otpočne saradnju sa SAD kako bi u sve to unijela svoju evropsku perspektivu.

Mora se postaviti i pitanje nije li Bosna i Hercegovina, koja je doživjela najužasniji etnički rat, već godinama talac balkanskih razmimoilaženja. Tu je odavno trebalo jasno staviti do znanja da ambicija Milorada Dodika da otcijepi Republiku Srpsku od Bosne i Hercegovine vodi u uništenje države Bosne i Hercegovine. Pošto Evropa očito nije u stanju da to jasno i glasno kaže, sada to mora da učini SAD.

Prethodno zaraćenim državama Srbiji i BiH se, zbog istorijskih procesa, ne može tek tako prepustiti da same pregovaraju. Politika Republike Srpske podriva jedinstvo Bosne i Hercegovine. Tome se mora jasno stati na put – posebno zato što to direktno protivrječi Dejtonskom sporazumu o kojem je sa sukobljenim stranama pregovarala Amerika. Ostaje nada da su SAD i Evropa sakupile dovoljno istorijskog iskustva i da će sa novom inicijativom g. Palmera i sa novim ljudima u Evropskoj komisiji prepoznati važnost zajedničkog djelovanja i izlaska u susret jednih drugima.

Prof. dr Christian Schwarz-Schilling bio je od 1982. do '92. ministar za poštu i telekomunikacije u vladi kancelara Helmuta Kola. Iz protesta prema suzdržanosti njemačke vlade tokom rata u BiH podnio je ostavku. Deset godina bio je međunarodni medijator za BiH, a u periodu 2006-2007. obavljao je funkciju Visokog predstavnika u BiH. Povremeno piše kolumne za DW.

Date: 11-09-2019